

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 7, 2022

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:289](#) 22-02-2022

Motiveringseisen medeplegen. Is er sprake van een nauwe en bewuste samenwerking?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:288](#) 22-02-2022

Medeplegen opzettelijk vervoeren van 5 kg hennep (art. 3 lid B Opiumwet).
Bewijsklacht medeplegen.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:177](#) 22-02-2022

Afwijzing getuigenverzoeken. Post Keskin-rechtspraak van toepassing als voor het bewijs gebruik wordt gemaakt van WhatsApp-gesprekken tussen verdachte en door de verdediging verzochte getuigen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:286](#) 22-02-2022

Motiveringseisen overtreding artikel 9 lid 2 WvW

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:160](#) 22-02-2022

OM-cassatie. Profijtontneming. Gebruik van gemeenschappelijke kasopstelling.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:285](#) 22-02-2022

Herziening. Onverenigbare uitspraak (diefstal in vereniging met of zonder geweld) en novum?

RECHTSPRAAK

Herziening. Onverenigbare uitspraak (diefstal in vereniging met of zonder geweld) en novum?

Herziening. Onverenigbare uitspraak (diefstal in vereniging met of zonder geweld) en novum?

De aanvraag tot herziening berust op twee gronden.

In de eerste plaats wordt aangevoerd dat de bewezenverklaring in hoger beroep in de strafzaak van de medeverdachte niet is overeen te brengen met het vonnis van de politierechter in de zaak van de aanvrager.

Uit de stukken blijkt dat de aanvrager geen hoger beroep heeft ingesteld tegen het vonnis van de politierechter. De medeverdachte [betrokkene 1], die voor hetzelfde feit is vervolgd en die wel hoger beroep heeft ingesteld, is door het gerechtshof Den Haag bij arrest van 4 november 2021 vrijgesproken van het ten laste gelegde geweld zoals bedoeld in artikel 312 Sr, en is veroordeeld voor diefstal door twee of meer verenigde personen in de zin van artikel 311 lid 1 onder 4° Sr.

Volgens artikel 457 lid 1 aanhef en onder a Sv kan herziening plaatsvinden op grond van de omstandigheid dat bij verschillende arresten of vonnissen die onherroepelijk zijn geworden of bij verstek zijn gewezen, bewezenverklaringen zijn uitgesproken die niet overeen zijn te brengen.

Dat de aanvrager in relatie tot het wegnemen van voorwerpen in de Jumbo is veroordeeld voor – kort gezegd – diefstal in vereniging met geweld en de medeverdachte in relatie tot hetzelfde voorval is veroordeeld voor – kort gezegd – diefstal in vereniging levert niet het in artikel 457 lid 1 aanhef en onder a Sv bedoelde geval op dat bij verschillende uitspraken bewezenverklaringen zijn uitgesproken die niet zijn overeen te brengen.

In de tweede plaats wordt aangevoerd dat in de zaak van de medeverdachte ter terechtzitting van het hof camerabeelden van het geweldsincident zijn getoond, terwijl in de strafzaak van de aanvrager de politierechter wel kennis heeft genomen van screenshots van camerabeelden

maar er geen camerabeelden op de terechtzitting zijn getoond. De aanvrager voert aan dat als de politierechter in zijn zaak kennis had genomen van de vertoonde camerabeelden, hij partieel was vrijgesproken ‘van het geweldselement’.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, volgens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv alleen dienen een met stukken onderbouwd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

Het aangevoerde wekt niet een ernstig vermoeden als bedoeld in artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv, alleen al omdat de enkele stelling van de aanvrager dat als de politierechter in zijn zaak niet alleen kennis had genomen van de screenshots maar ook de camerabeelden ter terechtzitting had doen afspelen, hij was gekomen tot vrijspraak van de ten laste gelegde geweldshandelingen en daarmee tot toepassing van – dat wil zeggen: tot kwalificatie onder – een minder zware strafbepaling, te speculatief is om tot herziening te leiden.

De aanvraag is, gelet op wat hiervoor is overwogen, kennelijk ongegrond.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:285

Zaaknummer: 21/05050

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en C. Caminada

Advocaten: K. Renssen

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

OM-cassatie. Profijtontneming. Gebruik van gemeenschappelijke kasopstelling.

OM-cassatie. Profijtontneming. Gebruik van gemeenschappelijke kasopstelling.

Het cassatiemiddel klaagt onder meer dat de beslissing van het hof om bij de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel gebruik te maken van een zogenoemde gemeenschappelijke kasopstelling getuigt van een onjuiste rechtsopvatting, dan wel ontoereikend is gemotiveerd.

Het hof heeft het wederrechtelijk verkregen voordeel berekend aan de hand van een zogenoemde gemeenschappelijke kasopstelling. Met zo'n gemeenschappelijke kasopstelling kan onder bepaalde omstandigheden een adequate schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel worden verkregen, in het bijzonder in gevallen waarin de betrokkene met een ander of anderen een economische eenheid vormt. Anders dan het cassatiemiddel betoogt, staat geen rechtsregel aan het gebruik van zo'n gemeenschappelijke kasopstelling in de weg. Dat neemt echter niet weg dat – mede gelet op het reparatoire karakter van de ontnemingsmaatregel – bij de bepaling van het wederrechtelijk verkregen voordeel steeds moet worden uitgegaan van het voordeel dat de betrokkene zelf in de concrete omstandigheden van het geval daadwerkelijk heeft behaald (vgl. HR 24 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3364). Het gebruik van een gemeenschappelijke kasopstelling mag er dus niet in resulteren dat van een van de betrokkenen meer voordeel wordt ontnomen dan hij daadwerkelijk heeft verkregen.

In zijn arrest van vandaag in de zaak van de medebetrokkene [medebetrokkene] (19/02612 P), ECLI:NL:HR:2022:159 heeft de Hoge Raad het volgende overwogen:

'Blijkens zijn hiervoor onder 2.2.1 weergegeven oordeel is het hof ervan uitgegaan dat de omstandigheid dat de betrokkene in de strafzaak is vrijgesproken ten aanzien van zijn betrokkenheid bij de aangetroffen 9.200 gram hennep, eraan in de weg staat dat aan hem enig bedrag aan wederrechtelijk verkregen voordeel wordt toegerekend inzake die hoeveelheid hennep. Door in de gemeenschappelijke kasopstelling desondanks uit te gaan van een

totaalbedrag dat mede is ontleend aan de uitgavenpost ‘contante uitgaven 9.200 gram hennep’ is het oordeel van het hof niet zonder meer begrijpelijk. De toedeling van een deel van dit totaalbedrag aan de betrokkene [[medebetrokkene]] volgens een bepaalde verdeelsleutel bewerkstelligt immers dat – in strijd met de kennelijke bedoeling van het hof – in het verkregen voordeel van de betrokkene een percentage van deze uitgavenpost is verdisconteerd. Het cassatiemiddel slaagt in zoverre.’

Nu het hof is uitgegaan van een gemeenschappelijke kasopstelling waarvan het totaalbedrag volgens een bepaalde verdeelsleutel aan de betrokkene en de medebetrokkene is toegedeeld, brengt de onbegrijpelijkheid van de berekening van dit totaalbedrag ten aanzien van de medebetrokkene mee dat ook de toedeling van het resterende deel van dit totaalbedrag aan de betrokkene niet zonder meer begrijpelijk is.

Het cassatiemiddel slaagt ook voor zover het klaagt dat het hof bij de uitgavenpost ‘contante uitgaven 11.470 gram hennep’ een bedrag van € 19.270 heeft opgenomen. De berekening van dat bedrag is niet begrijpelijk, in aanmerking genomen dat uit de bewijsvoering blijkt dat de koopprijs van een kilogram hennep is gelijkgesteld aan de verkoopprijs van de teler, te weten € 3.280 per kilogram, en dat de uitgavenpost onderdeel is van een gemeenschappelijke kasopstelling waarin het totaal van de door de betrokkenen gedane uitgaven is opgenomen.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:160

Zaaknummer: 19/02611

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en T. Kooijmans

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Motiveringseisen overtreding artikel 9 lid 2 WVV

Motiveringseisen overtreding artikel 9 lid 2 WVV

Het eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat de bewezen verklaarde overtreding van artikel 9 lid 2 Wegenverkeerswet 1994 (hierna: WVV 1994) door het hof niet toereikend is gemotiveerd.

In zijn arrest van 9 juli 2019, ECLI:NL:HR:2019:1146, heeft de Hoge Raad – met vermelding van het toepasselijke wettelijke kader en onder verwijzing naar eerdere rechtspraak – het volgende vooropgesteld.

Overtreding van artikel 9 lid 2 eerste volzin WVV 1994 is op grond van artikel 176 lid 4 en 178 lid 1 WVV 1994 een misdrijf dat kan worden bestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de derde categorie.

Om tot een bewezenverklaring van een op artikel 9 lid 2 eerste volzin WVV 1994 toegesneden tenlastelegging te kunnen komen, zal uit de bewijsvoering allereerst moeten blijken dat het rijbewijs van de verdachte ongeldig is verklaard, het desbetreffende besluit is bekendgemaakt aan de verdachte en van kracht was doordat zeven dagen zijn verlopen na die bekendmaking (vgl. art. 3:40 en 3:41 Awb respectievelijk art. 124 lid 3 en 132 lid 4 WVV 1994). Dat aan dit vereiste is voldaan kan bijvoorbeeld blijken uit een mededeling van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen aan de houder van het rijbewijs, waarin het besluit is weergegeven, alsmede een aantekening waaruit blijkt dat, wanneer en op welke wijze verzending van die mededeling aan de houder van het rijbewijs heeft plaatsgevonden. Opmerking verdient dat een tegen dat besluit door of namens de verdachte ingesteld administratief bezwaar of beroep niet leidt tot schorsing van het besluit tot ongeldigverklaring. Wel kan een geslaagd bezwaar of beroep meebrengen dat achteraf gezien de ongeldigverklaring nooit heeft gegolden.

In de tweede plaats moet uit de bewijsvoering blijken dat na de ongeldigverklaring van het rijbewijs aan de verdachte geen ander rijbewijs is afgegeven. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren aan de hand van gegevens uit het rijbewijsregister, waaruit blijkt dat geen geldig rijbewijs van kracht was tijdens het besturen door de verdachte.

In de derde plaats moet uit de bewijsvoering kunnen worden afgeleid dat de verdachte ten tijde van het besturen van het motorrijtuig 'wist of redelijkerwijs moest weten' dat zijn rijbewijs ongeldig was verklaard. Dit vereiste hangt ermee samen dat artikel 9 WVV 1994 een misdrijf oplevert; een dergelijk vereiste geldt bijvoorbeeld niet bij de overtreding van artikel 107 WVV 1994. De vraag of aan dit vereiste is voldaan kan bijzondere aandacht verdienen, in het bijzonder in die gevallen waarin daarover niets blijkt uit de verklaringen van de verdachte, noch uit gedragingen zoals het voldoen aan de verplichting het ongeldig verklaarde rijbewijs in te leveren (vgl. art. 124 lid 4 en 132 lid 5 WVV 1994). In dat verband is van belang dat in de rechtspraak van de Hoge Raad meermalen is beslist dat uit de enkele omstandigheid dat het besluit tot ongeldigverklaring van het rijbewijs van de verdachte per aangetekende brief en als gewone brief naar de verdachte is verzonden en die brieven vervolgens niet als onbestelbaar retour zijn gekomen, niet zonder meer kan worden afgeleid dat de verdachte 'wist of redelijkerwijs moest weten' dat zijn rijbewijs ongeldig was verklaard (vgl. bijvoorbeeld HR 25 januari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BO6762). Welke bijkomende of andere omstandigheden wel toereikend zijn, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Opmerking verdient dat de bewijsmotivering in dit opzicht wel toereikend is wanneer uit de bewijsvoering volgt dat een uitreiking van het besluit tot ongeldigverklaring in persoon heeft plaatsgevonden.

Het cassatiemiddel klaagt terecht dat uit de bewijsvoering niet zonder meer kan volgen dat de verdachte 'wist of redelijkerwijs moest weten' dat zijn rijbewijs ongeldig was verklaard en ook niet dat na de ongeldigverklaring van het rijbewijs aan de verdachte geen ander rijbewijs is afgegeven.

Het tweede cassatiemiddel

Het tweede cassatiemiddel behoeft gelet op de beslissing geen bespreking in cassatie.

De beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:286

Zaaknummer: 20/03757

Rechters: J.C.A.M. Claassens, E.S.G.N.A.I. van de Griend en J. de Hullu

Advocaten: H. Bakker

Wetsartikelen: 9 WVV

RECHTSPRAAK

Afwijzing getuigenverzoeken. Post Keskin-rechtspraak van toepassing als voor het bewijs gebruik wordt gemaakt van WhatsApp-gesprekken tussen verdachte en door de verdediging verzochte getuigen?

Afwijzing getuigenverzoeken. Post Keskin-rechtspraak van toepassing als voor het bewijs gebruik wordt gemaakt van WhatsApp-gesprekken tussen verdachte en door de verdediging verzochte getuigen?

Het eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof de afwijzing van de door de verdediging op 24 september 2019 en 6 november 2020 gedane verzoeken tot het horen van [betrokkene 1] en [betrokkene 2] ontoereikend heeft gemotiveerd.

In de onderhavige zaak heeft de verdediging verzocht om [betrokkene 1] en [betrokkene 2] als getuigen op te roepen en te horen. Dat verzoek heeft betrekking op personen die hebben deelgenomen aan met de verdachte gevoerde WhatsApp-gesprekken, waarvan een weergave is opgenomen in de door het hof gebruikte bewijsmiddelen. De uitlatingen van deze personen kunnen niet worden aangemerkt als een buiten de aanwezigheid van de verdediging afgelegde getuigenverklaring in de hiervoor bedoelde zin, waarvoor zou gelden dat geen nadere onderbouwing van het belang bij het oproepen en horen van de betreffende persoon mag worden verlangd. Het hof heeft daarom, zonder miskennis van wat is vooropgesteld, bij de beoordeling van de verzoeken tot uitgangspunt genomen dat het belang van de verdediging bij het oproepen en horen van deelnemers van die WhatsApp-gesprekken niet zonder nadere motivering kon worden aangenomen. De afwijzing door het hof van de verzoeken tot het horen van [betrokkene 1] en [betrokkene 2] als getuigen op de grond dat onvoldoende is onderbouwd waarom het horen van deze personen van belang is voor enige te nemen beslissing op grond van artikel 348 en 350 Sv en op de grond dat, voor zover het gaat om [betrokkene 1], het horen niet noodzakelijk is, is daarnaast – gelet op de hiervoor weergegeven onderbouwingen van de verzoeken – niet onbegrijpelijk.

Het cassatiemiddel faalt.

Het tweede cassatiemiddel

Het tweede cassatiemiddel wordt afgedaan middels artikel 81 RO.

De beslissing

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Wenk

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie opzettelijk handelen in strijd met het in artikel 2 onder A Opiumwet gegeven verbod is bewezen verklaard, dat het hof de afwijzing van de door de verdediging op 24 september 2019 en 6 november 2020 gedane verzoeken tot het horen van betrokkene [1] en [2] ontoereikend heeft gemotiveerd.

Het hof heeft verder over het bewijs van het ten laste gelegde overwogen dat de verdachte op 25 december 2015 op Schiphol heeft ingecheckt voor de vlucht naar Sao Paulo in Brazilië. Na de controle zijn er in de koffer van de verdachte vier verpakkingszakken voor pinda's aangetroffen, waarin roze xtc-pillen (3,4-MDMA) zaten.

Vooropgesteld wordt dat in zaken als deze, waarbij bij de uitreis van Nederland naar het buitenland in hand- of ruimbagage van een passagier verdovende middelen worden aangetroffen, als uitgangspunt heeft te gelden dat die passagier zelf geacht wordt van de aanwezigheid van die verdovende middelen in zijn bagage op de hoogte te zijn en daarvoor verantwoordelijk is. Dit uitgangspunt lijdt slechts uitzondering als sprake is van bijzondere omstandigheden op grond waarvan moet worden geoordeeld dat de verdachte van de aanwezigheid van die verdovende middelen in zijn bagage niet op de hoogte was of op de hoogte behoefde te zijn en dat daarom het opzet op de uitvoer van die verdovende middelen, ook in voorwaardelijke vorm, ontbreekt. Het hof is van oordeel dat van deze bijzondere omstandigheden is niet gebleken.

Het hof acht de verklaring van de verdachte, dat hij niet wist dat de door hem meegevoerde pindaverpakkingen gevuld waren met xtc-pillen, hoogst onwaarschijnlijk en daarmee ongeloofwaardig. Daarbij neemt het hof in aanmerking dat Nederland internationaal als exportland van xtc geldt. Deze drugs worden naar allerlei landen gesmokkeld, met name door koeriers die ten behoeve van organisaties handelen en weten wat zij doen. Het is hoogst onwaarschijnlijk dat een organisatie, op de wijze zoals verdachte verklaart, een hoeveelheid van meer dan twee kilo xtc – een hoeveelheid die een zeer aanzienlijke (straat)waarde vertegenwoordigt – laat vervoeren door een onwetende koerier die de organisatie niet

voortdurend onder controle kan houden. Dit brengt immers grote risico's voor de organisatie met zich, zoals het risico op verlies van de drugs.

Onwaarschijnlijk is voorts de verklaring van de verdachte inhoudende dat hij een ticket naar Brazilië cadeau heeft gekregen van zijn neef en dat dit pas drie dagen voor zijn vertrek is geregeld. Uit het door de rechtbank gelaste onderzoek naar de contacten tussen de neef en de verdachte blijkt een andere gang van zaken die veeleer wijst op de voorbereidingen van een te ondernemen drugstransport door verdachte. Uit de berichten die zijn aangetroffen op de telefoons van de verdachte blijkt bijvoorbeeld dat de verdachte reeds zes dagen voor vertrek bij de neef informeert wanneer het 'zijn dag' is. Vervolgens heeft de verdachte veelvuldig telefonisch contact met zijn neef en met een contactpersoon (met de naam [4]) over de aanschaf van het ticket. Een betrokkene informeert bij verdachte of deze via Amsterdam kan reizen en of hij nog boetes open heeft staan. Verdachte heeft zijn naam en paspoortgegevens naar [2] gestuurd. Op 25 december 2015, de dag van vertrek, maakt [2] zich vervolgens druk over het feit dat de gate gaat sluiten en dat de koffer wel moeten worden ingecheckt. Bovendien acht het hof de verklaring van de verdachte onwaarschijnlijk dat hij, woonachtig in Den Haag, speciaal naar Rotterdam is gereisd om daar van een onbekende vier zakken met pinda's overhandigd te krijgen om mee te kunnen nemen voor zijn neef in Brazilië.

Naar het oordeel van het hof heeft de verdachte deze verklaringen dan ook enkel afgelegd om te verhullen dat hij welbewust betrokken is geweest bij het drugstransport. Zijn verklaringen worden dan ook als ongeloofwaardig terzijde geschoven. Ook anderszins is niets aannemelijk geworden dat aanleiding geeft om van eerdergenoemd uitgangspunt af te wijken. Het hof gaat er dan ook van uit dat de verdachte zich beschikbaar heeft gesteld als drugskoerier en acht bewezen dat verdachte zodoende willens en wetens de xtc buiten het grondgebied van Nederland heeft gebracht.

De raadsman van de verdachte heeft het verzoek tot het horen van de neef en betrokkene als getuigen nader toegelicht ter terechtzitting op 24 september 2019. Het proces-verbaal van de terechtzitting houdt daarover in dat de verdediging de neef en betrokkene als getuigen wenst te horen. De verdediging wenst de neef te bevragen over de gang van zaken omtrent de zakken met pinda's, het vliegticket en de appgesprekken met cliënt. Ook wenst de verdediging deze getuige te bevragen over de vermeende organisatie waar de rechtbank in het vonnis over spreekt. Het horen van zijn neef is met name van belang aangezien de rechtbank bij tussenvonnis het onderzoek ter terechtzitting heeft heropend teneinde nader onderzoek te laten verrichten naar de persoon van zijn neef en de eventuele contacten van cliënt met hem. Naar aanleiding hiervan heeft het Openbaar Ministerie een proces-verbaal laten opmaken omtrent het uitlezen van de telefoons van cliënt, terwijl geen onderzoek is gedaan naar de verzochte getuige zelf. Het had op de weg van het Openbaar Ministerie gelegen nader

onderzoek te doen naar zijn neef, nu uit het onderzoek van de telefoons van de verdachte ook daadwerkelijk een neef naar voren komt. Dit geldt ook voor betrokkene. De verdediging wenst haar te bevragen over de inhoud van de appgesprekken alsmede over de vermeende organisatie waarover de rechtbank in het vonnis spreekt. Bovendien moet de verdachte de kans krijgen om zijn verhaal te onderbouwen en dat kan door middel van de verklaringen van deze getuigen.

Het hof heeft het verzoek tot het horen van betrokkenen als getuigen ter terechtzitting op 24 september 2019 afgewezen en heeft daartoe overwogen dat deze verzoeken afgewezen worden, omdat, gelet op de inhoud van de tenlastelegging, onvoldoende is onderbouwd waarom het horen van deze personen van belang is voor enig te nemen beslissing uit hoofde van artikel 348 en 350 Sv. Naar redelijkerwijs valt aan te nemen wordt de verdachte door de afwijzing van deze verzoeken niet in zijn verdediging geschaad.

De raadvrouw van de verdachte heeft het verzoek tot het horen van zijn neef ter terechtzitting op 6 november 2020 herhaald. De in het dossier gevoegde pleitnota van 6 november 2020 houdt daarover in dat cliënt veroordeeld is voor het opzettelijk buiten het grondgebied brengen van MDMA. Hij is stellig en consistent in zijn verklaring: het ticket was een cadeau en de pinda's waren voor zijn neef. Cliënt heeft nooit geweten van de drugs. De verklaring van cliënt werd door de rechtbank als hoogst onwaarschijnlijk en daarmee ongeloofwaardig terzijde geschoven onder verwijzing naar een algemeen uitgangspunt maar er is onvoldoende moeite genomen om de verklaring van cliënt te verifiëren. Wist hij het echt niet, en kan zijn neef dat beamen, dan ontbreekt mijns inziens de voorwaardelijke opzet. Natuurlijk is het de vraag of zijn neef kan worden, maar dat is mijns inziens geen reden om het nader onderzoek achterwege te laten.

De rechtbank achtte zich in 2016 onvoldoende voorgelicht en verzocht nader onderzoek over de persoon van zijn neef. Dit is tot op heden niet gedaan. De verdediging stelt daarom dat het niet alleen in het belang van de verdediging, maar ook noodzakelijk is met het oog op de volledigheid van het onderzoek hier in de appelprocedure alsnog onderzoek naar te laten doen. Gelet daarop verzoek ik u het Openbaar Ministerie die opdracht daartoe te geven. Dat onderzoek kan bijvoorbeeld bestaan uit wat er bekend is over deze persoon in Nederland en een onderzoek naar de telefoonnummers zoals deze in de telefoons van cliënt waren opgeslagen. In navolging daarop doe ik onder verwijzing naar mijn eerdere stukken wederom het verzoek de getuigen te horen.

Het proces-verbaal van de terechtzitting van 6 november 2020 houdt verder in dat de raadvrouw verklaart dat het om dezelfde onderzoekswensen gaat die eerder tijdens de regiezitting van 24 september 2019 zijn gedaan, alleen de nadruk ligt nu meer op de persoon

van de neef. Ik heb geprobeerd meer informatie over hem te achterhalen, maar alles wat we van hem weten is door cliënt al naar voren gebracht.

Het hof heeft dit verzoek ter terechtzitting op 6 november 2020 als volgt afgewezen: het is onvoldoende onderbouwd waarom het horen van zijn neef van belang is voor enig te nemen beslissing op grond van artikel 348 en 350 Sv. Het hof is van oordeel dat een eventuele verklaring van deze getuige niet noodzakelijk is om op de vragen in de hiervoor genoemde artikelen een antwoord te kunnen geven.

De Hoge Raad overweegt dat het in ECLI:NL:HR:2017:1015 heeft geoordeeld dat een tot de zittingsrechter gericht verzoek tot het horen van getuigen door de verdediging moet worden gemotiveerd. Deze motiveringsplicht houdt in dat de verdediging ten aanzien van iedere door haar opgegeven getuige moet toelichten waarom het horen van deze getuige van belang is voor enige in de strafzaak op grond van artikel 348 en 350Sv te nemen beslissing. Aan dit motiveringsvereiste ligt ten grondslag dat de rechter in staat wordt gesteld de relevantie van het verzoek te beoordelen, mede in het licht van de onderzoeksbevindingen zoals deze zich op het moment van het verzoek in het dossier bevinden.

De Hoge Raad overweegt dat ECLI:CE:ECHR:2021:0119JUD000220516 aanleiding heeft gegeven de eisen met betrekking tot de onderbouwing van verzoeken van de verdediging tot het oproepen en horen van getuigen bij te stellen waar het gaat om getuigen die een verklaring met een belastende strekking hebben afgelegd. In de terminologie van het EHRM betreft het dan 'prosecution witnesses' of getuigen à charge. Die bijstelling houdt – kort gezegd en voor zover hier van belang – in dat in bepaalde gevallen het belang bij het oproepen en horen van een getuige moet worden voorondersteld, zodat van de verdediging geen nadere onderbouwing van dit belang mag worden verlangd. Dat is aan de orde als het verzoek betrekking heeft op een getuige ten aanzien van wie de verdediging het ondervragingsrecht nog niet heeft kunnen uitoefenen, terwijl deze getuige al – in het vooronderzoek of anderszins – een verklaring heeft afgelegd met een belastende strekking. Het gaat dan om een verklaring die door de rechter voor het bewijs van het ten laste gelegde feit zou kunnen worden gebruikt of al is gebruikt (vgl. ECLI:NL:HR:2021:576).

In de onderhavige zaak heeft de verdediging verzocht om zijn neef en betrokkene als getuigen op te roepen en te horen. Dat verzoek heeft betrekking op personen die hebben deelgenomen aan met de verdachte gevoerde WhatsApp-gesprekken, waarvan een weergave is opgenomen in de door het hof gebruikte bewijsmiddelen. De uitlatingen van deze personen kunnen niet worden aangemerkt als een buiten de aanwezigheid van de verdediging afgelegde getuigenverklaring in de hiervoor bedoelde zin, waarvoor zou gelden dat geen nadere onderbouwing van het belang bij het oproepen en horen van de betreffende persoon mag

worden verlangd. Het hof heeft daarom, zonder miskenning van hetgeen is vooropgesteld, bij de beoordeling van de verzoeken tot uitgangspunt genomen dat het belang van de verdediging bij het oproepen en horen van deelnemers van die WhatsApp-gesprekken niet zonder nadere motivering kon worden aangenomen. De Hoge Raad oordeelt dat de afwijzing door het hof van de verzoeken tot het horen van zijn neef en betrokkene als getuigen op de grond dat onvoldoende is onderbouwd waarom het horen van deze personen van belang is voor enige te nemen beslissing op grond van artikel 348 en 350 Sv en daarnaast – gelet op de onderbouwingen van de verzoeken – op de grond dat, voor zover het gaat om zijn neef, het horen niet noodzakelijk is, niet onbegrijpelijk is.

J.H.J. Verbaan, februari 2022

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:177

Zaaknummer: 20/03894

Rechters: V. van den Brink, A.L.J. van Strien en M.J. Borgers

Advocaten: J.J. Bussink

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Medeplegen opzettelijk vervoeren van 5 kg hennep (art. 3 lid B Opiumwet). Bewijsklacht medeplegen.

Medeplegen opzettelijk vervoeren van 5 kg hennep (art. 3 lid B Opiumwet). Bewijsklacht medeplegen.

Het cassatiemiddel is gericht tegen de bewezenverklaring van feit 1, voor zover deze inhoudt dat de verdachte tezamen en in vereniging met anderen opzettelijk hennep heeft vervoerd.

Het hof heeft in zijn bewijsoverweging gemotiveerd op grond waarvan naar zijn oordeel het medeplegen van het opzettelijk vervoeren van de vijf kilogram hennep bewezen is. Het kennelijke oordeel van het hof dat de door hem in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in hun onderling verband en samenhang voldoende zijn om te kunnen spreken van een bewuste en nauwe samenwerking van de verdachte met zijn medeverdachten die naar het oordeel van het hof in de kern bestaat uit een gezamenlijke uitvoering van het delict, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het cassatiemiddel faalt en de Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:288

Zaaknummer: 20/02272

Rechters: J. de Hullu, A.E.M. Röttgering en T. Kooijmans

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 3 Opw

RECHTSPRAAK

Motiveringseisen medeplegen. Is er sprake van een nauwe en bewuste samenwerking?

Motiveringseisen medeplegen. Is er sprake van een nauwe en bewuste samenwerking?

Het eerste cassatiemiddel

Het eerste cassatiemiddel wordt afgedaan middels artikel 81 RO.

Het tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat de bewezenverklaring ten aanzien van het medeplegen ontoereikend is gemotiveerd.

In zijn arresten van 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474, 24 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:718 en 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1316, heeft de Hoge Raad enige algemene beschouwingen over het medeplegen gegeven, in het bijzonder gericht op de afbakening tussen medeplegen en medeplichtigheid. Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is alleen gerechtvaardigd als de bewezen verklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Een en ander brengt mee dat wanneer het ten laste gelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), op de rechter de taak rust om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. Verder kan van belang zijn in hoeverre de concrete

omstandigheden van het geval door de rechter kunnen worden vastgesteld, in welk verband de procesopstelling van de verdachte een rol kan spelen (vgl. HR 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1315 en ECLI:NL:HR:2016:1323).

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte, na telefonisch contact te hebben gehad met [betrokkene 1], met de medeverdachten [betrokkene 1] en [betrokkene 2] in twee auto's gezamenlijk naar Gouda is gereden, dat de verdachte daar in de nabijheid van de Klimopstraat in een auto heeft rondgereden terwijl [betrokkene 1] en [betrokkene 2] in de Klimopstraat de aangever van zijn telefoon en autosleutel beroofden, en dat de verdachte vervolgens als bestuurder van deze auto heeft opgetreden toen daarmee [betrokkene 1] en [betrokkene 2] met de gestolen goederen weer zijn weggereden. Het hof heeft verder vastgesteld dat de verdachte niet een van de twee overvallers was. In aanmerking genomen dat de vastgestelde gedragingen van de verdachte doorgaans met medeplichtigheid in verband worden gebracht, behoefde het oordeel van het hof dat de verdachte medepleger van de overval is geweest nadere motivering. De in dat verband door het hof genoemde omstandigheden dat de verklaringen van de verdachte niet overeenstemmen met de bewijsmiddelen en dat de verdachte geen duidelijkheid heeft verschaft over zijn rol, zijn daartoe in dit geval onvoldoende.

Het cassatiemiddel slaagt.

De beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof; en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Den Haag, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Wenk

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie diefstal met geweld in vereniging is bewezen verklaard, over de motivering van de bewezenverklaring.

Het hof heeft ten aanzien van de bewezenverklaring verder overwogen dat uit de bewijsmiddelen kan worden afgeleid dat op 17 januari 2018 de aangever in de ochtend telefonisch een afspraak maakte voor een ontmoeting in verband met een mogelijke aankoop door de aangever van een Macbook. Deze ontmoeting zou om 14.00 uur plaatsvinden in Gouda. Rond dat tijdstip kwamen twee jongens in de afgesproken straat aanlopen, waarvan één de aangever aansprak en zei dat hij het graag op de hoek van de straat af wilde handelen. Daarop is de aangever met zijn bus naar het einde van de straat gereden. Vervolgens is de aangever tussen 14.20 uur en 14.26 uur door de twee mannen, onder bedreiging met een vuurwapen, beroofd van zijn telefoon en zijn autosleutel.

Ook op 17 januari 2018 ging de verdachte naar Gouda. De verdachte reed in een zwarte Audi. Ook de auto van betrokkene, een VW Fox, reed die dag naar Gouda. Daarbij kan het volgende tijdpad worden vastgesteld:

13.56 uur: De Audi en de VW Fox reden vanaf de Tjalklaan in Rotterdam de A20 op richting Gouda. Voorafgaand hieraan reden beide voertuigen binnen de gemeente Rotterdam over de Pelgrimstraat en de Tjalklaan achter elkaar aan.

14.21 uur: De Audi reed op de Bosweg in Gouda, stapvoets. De auto reed langs de Woudstraat, in de richting van de Jan Philipsweg.

14.23 uur: De Audi reed met normale snelheid, de Klimopstraat in.

14.25 uur: Een man liep vanaf de Woudstraat in de richting van de Bosweg en daarna in de richting van de Jan Philipsweg.

14.28 uur: De Audi reed vanuit de Jan Philipsweg over de Bosweg in de richting van de Walvisstraat, ditmaal met hoge snelheid. De straten waar de Audi in Gouda werd gezien bevinden zich in de nabijheid van de Klimopstraat.

14.47 uur: De Audi reed op de Vierhavenstraat in Rotterdam.

15.38 uur: De Audi stond stil op de Maashaven Oostzijde in Rotterdam. Op de bestuurdersplaats zat de verdachte, op de bijrijdersplaats betrokkene en achterin betrokkene [2]. Zij werden aangehouden.

In de Audi werd in het portiervak van het rechterportier een telefoon aangetroffen, die van de aangever bleek te zijn. De aangever herkende betrokkenen als de mannen die hem hadden overvallen. In de auto en bij de verdachten werden diverse telefoons aangetroffen. Betrokkenen hadden ieder twee telefoons bij zich. In de auto werd verder nog een zwarte Nokia aangetroffen en toen de verdachte uitstapte viel er een witte iPhone op de grond.

Op de dag van de overval werd door een telefoonnummer toegeschreven aan betrokkene om 12.07 uur contact gezocht met het telefoonnummer behorende bij de witte iPhone die bij het uitstappen van de verdachte op de grond was gevallen. Er vond geen gesprek plaats. Om 12.15 uur zocht het nummer van de witte iPhone contact met het nummer van betrokkene en vond er kennelijk een gesprek plaats. De verdachte heeft zowel bij de politie als bij de rechtbank, verklaard dat hij zijn telefoon, een witte iPhone, kwijt was. In hoger beroep verklaarde de verdachte dat hij deze thuis had gelaten. Gelet op deze wisselende verklaringen in samenhang met de omstandigheid dat er een witte iPhone op de grond viel toen de verdachte uitstapte, is het hof van oordeel dat deze witte iPhone moet hebben toebehoord aan de verdachte. Niet

gesteld noch gebleken is dat iemand anders dan de verdachte en betrokkenen die dag de Audi heeft gebruikt en de iPhone daarin heeft achtergelaten. Voorts neemt het hof in aanmerking dat betrokkenen ieder twee telefoons bij zich hadden en dat het niet aannemelijk is dat de verdachte geen telefoon bij zich had. Ten slotte is van belang dat de iPhone in ieder geval niet toebehoorde aan betrokkene gelet op het eerdere contact tussen het nummer van de iPhone en het nummer van betrokkene.

Uit het hiervoor weergegeven tijdvak kan worden afgeleid dat de Audi waarin de verdachte reed slechts enkele minuten in Gouda is geweest en steeds is waargenomen in de nabijheid van de straat waar de overval heeft plaatsgevonden. Daarbij valt op dat de Audi aanvankelijk stapvoets reed en later met verhoogde snelheid in tegengestelde richting reed. Gelet op het tijdvak waarin de overval heeft plaatsgevonden, is aannemelijk dat het stapvoets rijden vóór dan wel tijdens de overval plaatsvond en het met verhoogde snelheid rijden daarna. Bij deze omstandigheden past niet de verklaring van de verdachte ter terechtzitting in hoger beroep dat hij in Gouda was om een rondje te maken. Die verklaring acht het hof dan ook niet aannemelijk.

De verdachte heeft ter terechtzitting in hoger beroep in zijn verklaring aangegeven dat de medeverdachten zowel op de heen- als de terugreis bij hem in de auto zaten. Gelet op de ARS-gegevens met betrekking tot de auto van betrokkene, in samenhang met de aanwezigheid van de autosleutel in diens tasje, en het aantreffen van deze auto in Gouda, is dat niet aannemelijk. Het met twee auto's naar Gouda rijden vraagt in het licht van de overige bewijsmiddelen om een verklaring van de verdachte, die hij kennelijk niet heeft willen geven.

De overval was kennelijk gepland. In de ochtend werd immers al een tijdstip afgesproken waarop de ontmoeting met de aangever zou plaatsvinden. Vervolgens vond er een telefoongesprek plaats tussen de verdachte en betrokkene waarna gezamenlijk richting Gouda werd gereden. De verdachte is iets meer dan een uur na de overval aangetroffen in een auto waarin zich ook betrokkenen, de plegers, van de overval, bevonden. Ook de telefoon van de aangever was in deze auto aanwezig.

De verdachte kende betrokkene [2]. Hij was twee dagen eerder samen met hem gecontroleerd. Zowel betrokkene [2], als de verdachte zouden eerder in het bezit zijn geweest van vuurwapens. Betrokkene [2] is ook degene die door de aangever is aangewezen als de man die in het bezit was van het vuurwapen. Het hof stelt vast dat de verdachte kort na de overval is aangetroffen in omstandigheden die op betrokkenheid bij de overval duiden. Gelet op het met twee auto's naar Gouda rijden en het rijgedrag van de verdachte in de omgeving van de plaats waar de overval plaatsvond, gaat het hof ervan uit dat de verdachte heeft geweten dat betrokkenen degene met wie een afspraak was gemaakt gingen overvallen. Het hof betreft

daarbij dat de verklaring van de verdachte, onder meer over de reis naar Gouda, de reden van zijn aanwezigheid daar en de eigendom van de in de auto aangetroffen iPhone, niet aannemelijk is.

Uit de bewijsmiddelen blijkt dat de verdachte niet een van de twee overvallers was. Het hof ziet echter in de niet met de bewijsmiddelen overeenstemmende verklaringen van de verdachte aanleiding om aan te nemen dat zijn rol groter was dan die van een medeplechtige. Nu de verdachte geen duidelijkheid heeft verschaft over zijn rol gaat het hof uit van medeplegen in de vorm van een samenwerkingsverband met betrokkenen dat was gericht op het overvallen van de aangever. Dat betrokkene [2] ten overstaan van de raadsheer-commissaris heeft verklaard dat de verdachte pas na de overval heeft gevraagd wat er aan de hand was, merkt het hof niet aan als een contra-indicatie, nu ook deze verklaring in het licht van de bewijsmiddelen niet aannemelijk is.

De Hoge Raad overweegt dat het in ECLI:NL:HR:2014:3474, ECLI:NL:HR:2015:718 en ECLI:NL:HR:2016:1316, enige algemene beschouwingen over het medeplegen heeft gegeven, in het bijzonder gericht op de afbakening tussen medeplegen en medeplichtigheid. Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is alleen gerechtvaardigd als de bewezen verklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Een en ander brengt mee dat wanneer het ten laste gelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), op de rechter de taak rust om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. Verder kan van belang zijn in hoeverre de concrete omstandigheden van het geval door de rechter kunnen worden vastgesteld, in welk verband de procesopstelling van de verdachte een rol kan spelen (vgl. ECLI:NL:HR:2016:1315 en ECLI:NL:HR:2016:1323).

De Hoge Raad overweegt dat het hof heeft vastgesteld dat de verdachte, na telefonisch contact te hebben gehad met betrokkene, met de medeverdachten en betrokkenen in twee auto's gezamenlijk naar Gouda is gereden, dat de verdachte daar in de nabijheid van de Klimopstraat in een auto heeft rondgereden terwijl betrokkenen in de Klimopstraat de aangever van zijn

telefoon en autosleutel beroofden, en dat de verdachte vervolgens als bestuurder van deze auto heeft opgetreden toen daarmee betrokkenen met de gestolen goederen weer weggereden zijn. Het hof heeft verder vastgesteld dat de verdachte niet een van de twee overvallers was. De Hoge Raad oordeelt, in aanmerking genomen dat de vastgestelde gedragingen van de verdachte doorgaans met medeplichtigheid in verband worden gebracht, dat het oordeel dat de verdachte medepleger van de overval is geweest nadere motivering behoeft. De in dat verband door het hof genoemde omstandigheden dat de verklaringen van de verdachte niet overeenstemmen met de bewijsmiddelen en dat de verdachte geen duidelijkheid heeft verschaft over zijn rol, zijn daartoe in dit geval onvoldoende.

J.H.J. Verbaan, februari 2022

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:289

Zaaknummer: 20/02389

Rechters: J. de Hullu, C. Caminada en T. Kooijmans

Advocaten: D.N. de Jonge

Wetsartikelen: 312 Sr